

ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ПРАВ ЛЮДИНИ

Історія XX століття пов'язується із значним розвитком міжнародно-правового співробітництва держав в різних сферах. Серед пріоритетів співробітництва держав на міжнародному рівні доцільно визначити закріплення та забезпечення основних прав людини. В сьогоденних умовах значної актуальності набуває дослідження міжнародно-правових засад забезпечення прав людини, які сформувалися в межах міжнародного права прав людини.

Дослідженню прав людини присвятили свої праці багато вітчизняних науковців – В.Б. Авер'янов, О.М. Бандурка, В.В. Баштанник, І.П. Голосніченко, Р.А. Калюжний, А.М. Колодій, А.Т. Комзюк, В.В. Копейчиков, М.В. Корнієнко, В.В. Маклаков, О.В. Негодченко, Н.Р. Нижник, П.М. Рабінович, О.Ф. Фрицький, Ю.С. Шемшученко. Водночас традиції сучасного наукового аналізу актуалізують проблеми міжнародного права прав людини.

Однією з найважливіших галузей сучасного міжнародного права є права людини. Хоча ідеї прав людини беруть свої витоки з давнини, починаючи з положень Біблії про цінність і недоторканність людського життя, рівність людей, значного розвитку дана галузь міжнародного права набула саме в середині XX століття. У широкому розумінні права людини – це невід'ємні властивості, природні можливості розвитку, які визначають міру людської свободи, оскільки права людини – надто складне, багатогранне, філософське, етичне, політологічне й правове поняття. Водночас, права людини – наукова категорія, що характеризує правовий статус людини стосовно держави, її інститутів, посадових осіб, міжурядових та міжнародних організацій, політичних груп, можливості й здатності людини в економічній, соціальній, політичній і культурній сферах [5]. Міжнародні норми з прав людини вважаються критерієм, якому мають відповідати законодавство й відповідна юридична практика всіх держав міжнародної спільноти [2, с. 105, 106]. Відповідна діяльність не обмежується часом, а повинна бути постійною і здійснюватися згідно з розвитком уявлень про зміст прав людини міжнародних органів, уповноважених тлумачити міжнародні договори.

У XX ст. ще вважалось, що право людини – це внутрішня справа кожної держави. Розвиток міжнародних відносин веде до зміни меж внутрішньої юрисдикції держав, які самі встановлюють рамки таких обмежень, передаючи ряд питань до

відання міжнародно-правового регулювання [4, с. 238]. У другій половині ХХ ст. світовим співтовариством прийнято міжнародні договори у сфері захисту прав людини та створено органи контролю за їх дотриманням. У ХХІ ст. переосмислюється місце та роль міжнародного права; у нього з'являються нові орієнтири. Світова спільнота поступово перейшла свій шлях розвитку від концепції державоцентризму до гомоцентризму.

Проблема прав людини сьогодні набула надзвичайної гостроти. І якщо раніше відносили у сфері реалізації, охорони й захисту прав людини регулювалися переважно внутрішньодержавним правом, то зараз вони стали повноцінним об'єктом «опіки» міжнародного права. Це неминуче пов'язано із інтенсифікацією й ускладненням контактів між відповідними нормами міжнародного й національного права. Тому кожна держава повинна створити ефективні юридичні механізми опосередкування таких контактів, а відповідно й реалізації взятих на себе міжнародно-правових зобов'язань щодо прав людини. Однією з найважливіших проблем сучасного суспільного розвитку є питання взаємовідносин держави і громадянина через формування ефективних національних та міжнародних інструментів захисту прав і свобод людини, адже наявність чи відсутність основних прав і свобод людини і громадянина держави [3, с. 13]. Сталий досвід міжнародного співробітництва в системі забезпечення прав і основних свобод людини переконливо доводить, що в умовах сьогодення повна заміна внутрішньодержавного регулювання правового становища людини міжнародно-правовими нормами навряд чи досяжна. Вичерпна й виняткова регламентація прав людини міжнародним правом сьогодні неможлива через розбіжності, що зберігаються в підходах країн до проблеми визначення їх сутності та змісту. Крім того, механізм функціонування міжнародного права не може сам по собі забезпечити фізичним особам можливість реалізовувати в повному обсязі їх права. Основне призначення міжнародного права полягає не в підпорядкуванні внутрішнього життя країни наднаціональним правовим механізмам, а у формуванні оптимальних міжнародних умов для національного розвитку. Відповідно, головна мета угод, договорів та інших міжнародних актів у системі забезпечення прав людини полягає не в дублюванні національного законодавства, а у встановленні чітких загальних стандартів діяльності держав, у забезпеченні їх усебічного визнання й однакового застосування [5]. Таким чином, права людини – це завжди конкретні соціальні можливості, які, відповідаючи міжнародним стандартам, ураховують також і специфічні внутрішньосоціальні умови, котрі є чинниками і середовищем реалізації відповідних прав [1, с. 120].

Отже, загально визнано, що права і свободи людини – це такий правовий інститут загальнолюдських цінностей, для якого характерне встановлення єдиних міжнародно-правових стандартів. На сьогодні у світі існує багато інститутів і механізмів, спрямованих на захист прав і свобод людини і громадянина, але права особистості часто порушуються, а способи їх захисту не завжди досить ефективні.

Список використаних джерел

1. Верланов С. О. Європейська соціальна хартія: особливості принципів міжнародного тлумачення (за матеріалами практики Європейського комітету соціальних прав). *Бюл. М-ва юстиції України*. 2008. № 2. С. 119–130.
2. Добрянський С. П. Актуальні проблеми загальної теорії прав людини. *Праці Львів. лабораторії прав людини і громадянина НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування АПрН України. Серія І. Дослідження та реферати*. Л.: Астрон, 2006. Вип. 10. С. 105–110.
3. Добрянський С. П. Хартія Європейського Союзу про основні права як втілення здобутків загальної теорії прав людини. *Бюл. Мін-ва юстиції України*. 2003. № 5. С. 42–48.
4. Клименко А. Л. Міжнародно-правові гарантії здійснення права людини на соціальне забезпечення. *Право та інновації*. 2016. № 1(13). С. 23–244.
5. Пушкар О. В. Реалізація європейських стандартів публічного управління щодо забезпечення прав людини та напрямки їх упровадження в Україні. URL: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik>

Науковий керівник: асистент кафедри Владишевська В. В.

НОВІКОВА ДАР'Я ВІТАЛІЙВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»

ОКРЕМІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЯГАРЯ ДОКАЗУВАННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

За міжнародними правовими стандартами встановлено, що найвищою цінністю є людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека. Тема захисту прав людини є провідною в багатьох міжнародних угодах, конвенціях та пактах. В своїй роботі хотіли би висвітлити питання розподілення тягара доказування, що безпосередньо стосується захисту прав людини, особливо права на справедливий суд та презумпцію невинуватості. Категорія тягара доказування є дискусійною як у теоретично-науковій площині, так